

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Tomus ...**

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1652-1663**

6. De Susurratione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80586](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80586)

Sect. I. De Precento 8. Recept. Sentent. 363

est gratia
peccatum
quom detra-
tio.

melia sit in presentia, & laesus scienter, & iniu-
ritas iniuriam, quae sibi inferuntur in presentia
patitur: detractio vero cum in absentia fiat,
non sic proximum afficit. Bañes 2. 2. qu. 7. 2. 4. 2.
Azor. part. 3. lib. 13. cap. 6. qu. 3. Filliuc. tract. 40.
num. 64. 67. & 87.

46
Qui contu-
melia proxi-
mum percu-
tit, debet ei
satisfacere.
Plus in his
satisfactio
modus.

Qui iniuste alterius honorem contumeliis,
irritatione, &c. laesit, ad satisfactionem tenetur,
siue id fecerit publice coram aliis, siue priua-
tim coram illo solummodo. Quia veram iniu-
ritiam contra iustitiam commutariam gessit.
Varij adfunt honoris restituendi modi, ex qui-
bus is solum necessarium eligendus erit, quo
prudens iudicio satisfactio honoris violato. Non-
nullos exhibeo. Potest restitui honor amica, &
honorifica salutatione, aut compellatione: &
hic ferè sufficit Prælati, & Superioribus erga
inferiores. Vel adhibendo ad mensam, dando
locum honorificum, propinando, &c. & hic
sæpe sufficit inter eos, qui paræ sunt condi-
tionis. Vel petendo veniam, quo modo inferiores
erga Superiores uti debent, & æquales inter
se, quando verò atrox iniuria, tum maior debet
exponi submissio: sed qui iniuriam intulit,
non tenetur eam ante Iudicium sententiam præ-
stare. Azor. part. 3. lib. 13. cap. 10. Bonac. de restit.
d. 2. quæst. 5. punct. 2. Lessi. lib. 2. cap. 11. dub. 27.
num. 140. Reginald. lib. 10. numer. 354. & 355.
Filliuc. tract. 32. cap. 9. qu. 11. Qui autem ali-
quem vera contumelia affecit, sed occultata, po-
test, & tenetur dicere, se fuisse mentitum, ut
laeso satisfaciat. Quia se vera mentitus est, lo-
cutus namque fuit cum discrepantia à proprio
conceptu, in quo consistit mendacium: habet
enim conceptum, quod non poterat obici in
contumelia aliquid occultum, & nihilominus
obicit: unde locutus est cum discrepantia à
proprio sensu. Imò si ei fides non adhiberetur,
tenetur iurare, se fuisse mentitum, cum debeat
delere omnino iniuriam illatam, quam delere
non valet, nisi se mentitum esse credatur: unde
cum verè possit dicere se mentitum, debet ad
fidem acquirendam iuramenti medium adhi-
bere, sit necessarium. Palqualig. in decis. mor.
decis. 43.

47
In tribus ca-
sibus priuata
persona tenetur
contumeli-
am repelle-
re.

Melius quidem maximè in personis priuatis
verba contumeliosa pacato animo sustinere:
imò tenetur vnusquisque paratus esse ad iniu-
rias sustinendum, quando iuxta Dei legem
fuerit opus; aliquos tamen casus enuncio, in
quibus priuatae personae huiusmodi contumelias
tenentur repellere. Primus est, bonum eius,
qui contumeliam intulit: cum enim quis ani-
maduertit, ex eius resistentia reprimendâ con-
uictum proferentis audaciam, ita ut in posterum
huiusmodi iniuriis proferendis non assuescat:
tunc illi debet leniter subtaxando respondere
Christi Domini percussis exemplo. Quid me ce-
dis Ioa. 18. Secundus est propter bonum alio-
rum tam presentium, quam absentium, quorum
profectus per huiusmodi contumelias nobis
illatas impediretur, si non responderemus.
Tertius est, quando quis verba contumeliosa
audit contra fidei, aut Religionis honorem;
tunc audiens proferentem talia verba acriter
reprehendere tenetur, etiam si scandalum infi-
delium sequatur. Ales. part. 1. qu. 128. memb. 4.
Sotus de iust. lib. 5. qu. 9. art. 1. Valent. tom. 3. d. 5.
qu. 16. punct. 1. Sancius in select. d. 46. num. 7.
Non sunt autem repellendæ contumelie ar-
Escob. & Mend. Theol. Moral. Tom. IV.

morum percussione. Quia hoc esset se ipsum
vindicare. Neque imponendo contumeliam au-
thori falluntur crimen. Quia mendacium nun-
quam non est intrinsecè malum. Quidem qui
iniuria afficitur poterit dicere contumelioso
Mentiris. Quia non potest depelli iniuria, nisi
contumeliosa verba, ut falsa reiciantur, &
ostendatur falso nobis contumeliam irrogari.
Si vera sit contumelia, & ut falsa à nobis non
depellitur, remanet, ut veraciter dicta. Et qui-
dem contumeliosus iniurens alterius honori
maculam, mentitur, quia dicit animo iniusto
esse illam maculam in honore, quæ non est: &
presumitur loqui aliter, ac sentit; quia loquitur
contra communem sensum, cui in externo
se tenetur conformare: & idè dum non vult
conformare se, vult loqui aliter, ac cognoscit,
se loqui debere, in quo mendacium consistit.
Hurtado de Mendoza meus propinquus, ac
Magister 2. 1. tom. 2. d. 170. sectio. 14. §. 111.
Palqual. decis. 440. citans Bañes Aragon.
2. 2. qu. 70. art. 1. concl. 3. Sa verb. Infamare. in 4.
Sayr. in Clauis. lib. 12. cap. 4. num. 14.

Non sunt re-
pellendæ
mè, poterit
autem contu-
melioso res-
pondere.
Mentiris.

Enim verò Derisio est actus, quo honor alte-
rius verbis, vel factis violatur cum intentione in-
fundendi confusionem, vel erubescenciam. Differt
à contumelia eo quod derisio fiat ioco, & ha-
beat pro fine proximi erubescenciam per si-
gnificationem inordinatam mali culpa, aut
pœnæ, vel defectus naturæ: contumelia verò
seriè profertur. Peccatum lethale est, quando
adest intentio grauitè proximum confunden-
di. Vel quando grane peccatum manifestatur,
ut cum adulterium vxoris obicitur. Vel quan-
do derisus grauitè contristatur. Aliàs derisio
plerumque est veniale, vel ratione leuitatis
materiæ, vel imperfectæ deliberationis. Imò
aliquando excusari potest ab omni peccato de-
risio: verbi gratiâ, si fiat ad corrigendum pro-
ximum, vel honeste recreationis causa, & tunc
est actus virtutis entrapeliæ, quæ ad honestas
recreationes inclinatur; adhibenda tamen sem-
per est prudens moderatio, cum grauitè sæpe
delinqui possit ratione grauis erubescenciam,
qua derisus afficitur. D. Thom. 2. 2. quæst. 75.
Syluest. verb. Derisio. Navar. sum. cap. 18. num.
136. Caiet. verb. Derisio. Valent. 2. 2. d. 5. q. 18.
punct. 2. Azor. tom. 3. lib. 13. cap. 9. Sayr. in Clauis.
lib. 12. cap. 5. num. 9.

49
Quid deri-
sio, & in quo
differt à co-
tumelia, quod
nam sit pecc-
atum.

Derisio, quæ fit per contemptum personæ,
tantò erit grauius lethale crimen, quanto
personæ, quæ irridetur, maior debetur reueren-
tia. Undè primum locum improbitatis obtinet
Dei irrisio, quæ specie non distinguitur à blas-
phemia. Secundum tenet irrisio patrum.
Valent. 2. 2. d. 5. q. 8. punct. 1. Caiet. verb. Derisio.
Sylui. 2. 2. qu. 75. art. 1. Syluest. verb. Derisio. in
187. 2.

50
Tantum erit
peccatum,
quanta per-
sona est.

CAPVT VI.

De Surratione.

SVRRATIO est locutio ad seminandam
inter fratres discordiam, ac honestam surr-
ationem dissoluendam. Formalis est illa, quæ quod
H h 2

peccatum. Criminos qui- dem detra- ctione & con- tumelia.

qua siccum peccandi intentione, & honestam dissoluendi amicitiam. Ex genere suo mortalis est. Leuit. 19. *Non eris criminator neque susurro in populo.* Quia tollit amicitiam, quae est maximum bonum. Unde est grauius peccatum detractione & contumelia. Quia bonum amicitiae praestat bono famae, & honoris. Nauar. sum. cap. 18. num. 13. Sayr. in Clauis, lib. 12. cap. 5. num. 1. Salon. 2. 2. quae. 74. art. 1. Bonac. tom. 2. d. 2. q. 6. num. 1. Filliuc. tract. 40. cap. 5. num. 135. Trull. Decal. lib. 8. cap. 7. dub. 3. num. 1. & 2.

52. Potest esse veniale, tri- pliciter ex capi- tulo.

Potest esse venialis ex leuitate materiae, vel ex modo dicendi, vt si dicas iocose, aut ita, vt non credatur, aut laedat. Vel ex actus imperfectione, vt quando non laedit amicitiam, sed amicitiam excessum, nimiam scilicet familiaritatem, manente tamen quoad substantiam amicitiae eadem beneuolentia Salon. 2. 2. q. 74. art. 1. & alij communiter.

53. Susurratio materialis aliquando est lethalis, venialis aliquando.

Susurratio materialis ex genere suo lethalis non est sed aliquando lethalis, venialis aliquando. Materialis dicitur, quando malum profertur non eo fine, vt discordia disseminetur, sed ex loquacitate, vel affectu quodam susurrandi. Et quidem si tunc graue malum dicatur aduertenter, quod sit amicitiae dissolutio, erit mortale; si vero non dicatur graue malum, vel non sit aptum, graues generare discordias, erit tantum veniale. Salon. 2. 2. quae. 74. art. 1. Trull. Decal. lib. 8. cap. 7. dub. 3. numer. 4. Filliuc. tract. 40. numer. 138.

54. Potest esse opus virtutis.

Si quis citra mendacium, aut infamationem aut peccati alicuius reuelationem, amicitiam pernitiosam dissoluat, non solum non peccat, imò actum charitatis exercet. Unde non erit peccatum amicitiam concubinatorum dissoluere, ad quem finem scitum erit, vitia naturalia commemorare, vitia publica obiciere: verbi gratia, Concubina tua est deformis, ignobilis, publica meretrix, &c. Sayr. in Clauis, lib. 12. cap. 5. num. 4. Filliuc. tract. 40. num. 138.

55. Est aliquando cum detractione actione con- iuncta.

Aliquando susurratio est cum detractione coniuncta: quo casu sunt duo peccata distincte confitenda cum obligatione famam restituendi, vt quando verbis detractoris, & infamatoris dissoluit honestam alicuius amicitiam. Salon. 2. 2. quae. 74. art. 1. Bonac. tom. 2. d. 2. quae. 6. num. 2. & alij.

56. Distinguitur contumelia & detractione.

Distinguitur susurratio à contumelia: quia haec fit in praesentia, in absentia illa. A detractione vero, quia quamvis vna & altera in occulto fiant, finis tamen, ac ratio formalis susurrationis est honestae amicitiae dissolutio, detractio vero, famae denigratio. Vnde fit, ex susurratione oritur obligatio restituendi; quia est peccatum contra iustitiam: assert enim iniuste graue alteri malum, ideo susurro tenetur id ex iustitia rescire. Bonac. tom. 2. d. 2. quae. 6. punct. 2. nu. 1. & 7. & alij.

57. Non licet ob propriam utilitatem per susurrationem alium excludere ab alicuius amicitia, quam ipse ambir, mediis illicitis, id est fraude, dolo infamando proximum, seminando odia, aut spolando fratrem re aliqua in quam habet ius: esset enim graue contra iustitiam crimen. Filliuc. tract. 40. numer. 139. Sorus libr. 5. de iust. quae. 11. Salon. 2. 2. quae. 74. art. post 2. concl. Sayr. in Clauis, lib. 12. cap. 5. nu. 5.

Omnes susurrationses sunt eiusdem speciei infimae, sicut sunt omnes detractiones, ac contumeliae. Quia susurratio non respicit cui bono amicitia nitatur; sed solum intendit, illam dissoluere, abstrahendo ab hac, vel illa amicitia, sicut odium est infima & atomata species, licet mala, quae per odium desiderantur proximis, varia sint, & specie distincta. Quia ad odium tantum pertinet vel le malum proximo, ab hac, vel illa mali specie abstrahendo. Salon. 2. 2. quae. 74. art. 1. concl. 2. Trull. Decal. lib. 8. cap. 7. dub. 3. & alij communiter.

58. Omnes susurrationses sunt eiusdem speciei infimae, sicut sunt omnes detractiones, ac contumeliae.

CAPVT VII.

De Maledictione.

MALEDICTIO est malum sub ratione mali alicuius desiderare. Altera est formalis & propria quando malum ex corde desideratur: altera materialis, & impropria, quando malum non desideratur ex corde, sed tantum ore exprimitur. Formalis suo ex genere est lethalis, qui procedit ex interno odio, & proximi charitati directe repugnat: & tanto grauius piaculum est, quanto strictius tenentur personae, cui maledicimus diligere. Vnde Leuit. 20. *Qui maledixerit patri suo vel matri, morte moriatur.* D. Tho. 2. 2. quae. 76. art. 2. & omnes.

59. Quod maledictio est malum sub ratione mali alicuius desiderare.

Est autem venialis, si malum sit leue, si desit plena deliberatio voluntatis, & intellectus aduertentia. Vnde qui ex ira, & passione maledicunt, si plena deliberatione non aduertant, non peccant lethaliter. Quod si aduertant deliberate, ex corde se grauius proximo maledicere, lethaliter delinquant, quamvis ita tim eos poeniteat. Quia sufficit scienter, & ex corde maledicere. Igitur vt maledictio sit mortale peccatum, requiritur primo, vt ipsa imprecatio mali sit ex animo. Secundo, vt ad sit plena animi deliberatio. Tertio, vt malum quod imprecatur alteri sit graue. Quare si aliqua ex hisce tribus conditionibus desit, erit solummodo venialis. Sayr. in Clauis, lib. 12. cap. 5. n. 13. Villalob. 10. tract. 3. diff. 9. num. 4. Trull. Decalog. lib. 9. capi. 7. dub. 4. numer. 1. & alij.

60. Quando est venialis.

Iam vero, vt dignoscas quando lethalis est quando venialis maledictio, (ex Caietano mente verbo, *Maledictio*) obicienda persona, cui maledicis. Nam si inimicus sit, quem capitali odio prosequeris, regulariter erit mortalis quia ex corde oritur grauis illa imprecatio. Secus si parēs filius, dominus seruis maledicat, frater fratri, amicus amico &c. Quia lapsus eas profertur imprecationes ex subito iracundiae motu absque notabilis damni desiderio. Hinc excuso à lethali multiterculas ex praua consuetudine maledicentes liberis, famulis; quia ex corde maledictio non profertur. Azor. 10. 3. lib. 13. c. 10. Diana pa. 2. rr. 6. resol. 3. Certè vbi adest dubium, an haec concurrant, consistenda

61. Quando est mortalis.

ELSCOBA R
Theos Mor
Tom III. IV
E. IV